

Osallistuminen OSCu-hankkeeseen

OSCuun osallistuminen tuo mukanaan yliopistoille monia etuja. Opiskelijoita ja yliopistoja ajatellen OSCu tuo mahdollisuuden laajentaa kurssitarjontaa ja yksittäiselle opettajalle se antaa mahdollisuuden saada normaalia enemmän ja laaja-alaisempaa palautetta kurssistaan sekä apua ja yhteistyötä kurssin kehitystyöhön. Tavoitteena on muodostaa kunkin kurssin ympärille aiheen kehityksestä kiinnostunut ”intressiryhmä”, jonka avulla materiaaleja voidaan jatkuvasti päivittää ja kehittää, eikä kurssin kehitystyö ole enää yksittäisen opettajan vastuulla. Kaikki hankkeeseen osallistuvat yliopistot sekä kurseja pitävät vastuuoopettajat voivat lisäksi osallistua OSCu-johtoryhmän kokouksiin, joissa on mahdollisuus osallistua itse projektin kehittämiseen ja sen tulevaisuuden suunnitteluun.

OSCu-hankkeeseen osallistuminen vaatii kuitenkin myös paljon työtä. Hajautettua kurssia tuottava yliopisto joutuu — varsinkin ensimmäisellä kurssin pitokerralla — käyttämään kurssin suunnitteluun ja valmisteluun aikaa huomattavasti enemmän kuin paikallisessa kurssissa. Myöskään kurssille osallistuvat yliopistot eivät saa kurssia ”ilmaiseksi”, siihen kuuluva työmäärä voi olla lähes sama kuin kurssia normaalitesti luennoivan henkilön palkkaaminen. Olennaisena hyötynä OSCussa ei olekaan erityinen rahallisten resurssien säästö kurssin toteutuksessa vaan tuottaa hyvin dokumentoituja, uudelleenkäytettäviä kurseja, jotka takaavat jatkuvan kurssin kehittymisen. Lisäksi kurseihin voi liittyä myös yliopistoja, joilla ei itsellään olisi ollut resursseja kyseisen erityisalan kurssin kehittämiseen ja/tai toteuttamiseen.

Seuraavassa kerrotaan lyhyesti, mitä osallistuminen OSCu-projektiin pitää sisällään ja mitä osallistujien tulee projektiin ja sen kurseille liityessään ottaa huomioon. Hankkeen toiminnan yksityiskohtaisempi kuvaus löytyy OSCun sivuilta osoitteesta <http://www.cs.tut.fi/~oscu/>.

1. Kurseille osallistuminen ja niiden toteutus

Kurssien järjestämisestä sovitaan yhteisesti kurssia järjestävän yliopiston ja kurseille osallistuvien yliopistojen sekä vuoden 2003-2004 koordinoitumalla myös OSCun johtoryhmän kanssa. Viime kädessä kurssista vastaava yliopisto päättää, keitä yliopistoja ottaa mukaan kurssille osallistuviksi tahoiksi. Sekä kurssista vastaava yliopisto että sille osallistuvat yliopistot sitoutuvat hoitamaan kurssin valmistelut, käytännön järjestelyt ja tiedotuksen OSCun ohjeistusten ja aikataulun mukaisesti. Ks. OSCu-kurssien järjestelyjen tarkistuslista, <http://www.cs.tut.fi/~oscu/ohjeet/tarkistuslista.pdf>.

Kurssista vastaava yliopisto suunnittelee ja toteuttaa kurssin, mahdollisesti kurssipankissa jo valmiina olevien materiaalien pohjalta tai uuden kurssin toteuttaen. Se vastaa myös koko kurssikokonaisuuden koordinoinnista. Kurssille osallistuvat yliopistot huolehtivat OSCun yleisten ohjeiden sekä vastuuyliopiston antamien ohjeiden mukaan paikallisista käytännön järjestelyistä, paikallisen opetuksen ja ohjauksen toteutuksesta sekä tiedotuksesta opiskelijoille. Ks. Vastuu- ja tehtäväalueet sekä tiedonvälitys OSCu-kurseilla, <http://www.cs.tut.fi/~oscu/ohjeet/tehtavajako.pdf>.

2. Kurssien koordinointi

OSCu-kurssi pyritään pitämään yhtenä kokonaisuutena hajautetusta toteutuksesta huolimatta. Näin pyritään huolehtimaan siitä, että opetus pysyy samantasoisena kaikissa yliopistoissa ja että esim. yhteisiä tenttikysymyksiä voidaan käyttää oppimisen mittaamiseen.

Käytännössä kurssihenkilökunnan välisestä koordinoinnista on huolehdittava jatkuvasti kurssin aikana. Kurssin alussa ja lopussa pidetään koko henkilökunnan yhteiset koulutus- ja palautetilaisuudet, joissa käydään läpi kurssiin liittyviä asioita. Kurssin aikana viikoittainen yhteydenpito hoidetaan puhelinneuvottelulla/sovelluksenjaolla tms, jolloin voidaan käydä läpi kurssilla ajankohtaisia asioita. Jokaisen yliopiston paikallisista järjestelyistä vastaavan henkilön (kurssimestarin) tulee varata aikaa myös koordinoitaville sekä henkilökunnan välisen tiedotustehtävien hoitoon. Nämäkin tehtävät käsitellään ohjeessa Vastuu- ja tehtäväalueet sekä tiedonvälitys OSCu-kurseilla, <http://www.cs.tut.fi/~oscu/ohjeet/tehtavajako.pdf>.

3. Luennot

OSCu-kurssien luennot välitetään yliopistojen välillä reaaliaikaisesti videoneuvotteluvälineistöllä, joten niiden suunnitteluun ja valmisteluun tarvitaan enemmän aikaa ja panostusta kuin ns. normaaliluen-toihin. Luentoja pidettäessä on muistettava huomioida myös luentoja muissa yliopistoissa seuraava yleisö. Myös osallistuvissa yliopistoissa luento on opetustilanne, jonne tarvitaan paikalle opetushenkilö. Ks. Ohjeita videoluennon opettajalle ja assistenteille, <http://www.cs.tut.fi/~oscu/ohjeet/luennointiohje.pdf>.

Luentoja voidaan myös joissain tapauksissa tallentaa videolle. Videointi on kuitenkin sopimuksenvaraista ja kurssin vastuupettajan päätettävissä. Videointi tehdään kurssin opetushenkilökunnan käyttöön, eivätkä videot tule yleiseen jakeluun tai verkkoon saataville. Opettaja voi käyttää videoita kurssin aikana korvaamaan opetustilanteita esimerkiksi videoneuvotteluyhteyden katketessa tai niitä voidaan näyttää etäpisteiden sellaisille opiskelijaryhmille, joilla ei ole mahdollisuutta osallistua luennoille reaaliajassa. Luennoijan niin suostuessa viedot voidaan myös arkistoida muun opetusmateriaalin mukana seuraavan opettajan perehdyttämistarkoituksiin. Tällöinkin videonauhat pysyvät kuitenkin ain-oastaan opettajien käyttöön tarkoitettuna materiaalina. Yleisenä periaatteena on, että videoiteja käytetään meneillään olevan kurssikokonaisuuden aikana tai siihen jälkikäessä tutustussaessa, eikä niistä tehdä ilman erillistä sopimusta opiskelijoille mitään itsenäisesti käytettävää opetuspakettia.

4. Kurssimateriaali

OSCu:n kantavana ideana on dokumentoida kurssimateriaalit ja itse kurssit huolellisesti siten, että kurssi voitaisiin siirtää myös toisten opettajien käytettäväksi ja jatkojalostettavaksi. Huolellinen dokumentointi hyödyntää myös opettajaa itseään, sekä kurssin suunnitteluvaiheessa että uutta toteutusta suunnitellessa. Kaupallisen hyödyntämisen estämiseksi kaikki kurssimateriaalit on OSCu-projektissa sovittu tuotettavaksi GNU Free Documentation License mukaisilla ehdoilla (ks. <http://www.gnu.org/fdl.html>). Kurssimateriaaleista päivitetty ja muokatut versiot tallennetaan materiaalipankkiin, joka huolehtii versionhallinnasta (materiaalinhallintajärjestelmän tekninen toteutus valmistuu vuoden 2004 alussa).

OSCu-kurssien materiaalit dokumentoidaan kurssin aikana rakenteistamalla kurssin sisältö loogisiin osakokonaisuuksiin ja liittämällä kokonaisuuksiin sisältöä kuvaavia ja sen käyttöä ohjeistavia dokumentteja. Varsinaisen oppimateriaalin lisäksi dokumentoidaan myös kurssin toteutusprosessi ja kokemukset, jotta kurssia pystytään hyödyntämään mahdollisimman hyvin tulevaisuudessa. Materiaalien tallennus tapahtuu OSCu:n ohjeistusten mukaisesti (ks. Kurssimateriaalien arkistointiohje: <http://www.cs.tut.fi/oscu/ohjeet/arkistointiohje.pdf>). Dokumentoinnilla pyritään takaamaan kaikkien ajankohtaisten asioiden kirjaaminen ylös ennen niiden unohtumista ja siksi sekä materiaalien että kurssin toteutuksen dokumentointi on tehtävä viikoittain kurssin aikana.

Kurssin normaalia tarkempi dokumentointi vaatii opettajalta normaalia enemmän työtä ensimmäisellä kurssikerralla. Huolellisesti toteutetut materiaalit ja erityisesti kurssin toteutuskokemusten kirjaaminen ovat kuitenkin suureksi avuksi kurssin seuraavalla toteutuskerralla, vaikkei kurssia pitävä opettaja vaihtuisikaan. Kurssimateriaalien dokumentointivastuu on vastuuyliopistolla, paikalliset yliopistot tuottavat kuitenkin omaa toteutustaan koskevat osiot ja toimittavat ne vastuuyliopistolle tämän antamien ohjeiden mukaan. Käytännössä materiaalin arkistointitehtävien on havaittu sujuvan parhaiten, kun niistä vastuulliseksi nimetään vastuuyliopiston kurssimestari. Näin vastuupettaja voi keskittyä pääasiassa itse kurssin ja materiaalien suunnitteluun, jos OSCu:n toimintatavoista aiheutuvat arkistointitehtävät ja koordintointitehtävät delegoidaan tehtävään nimitetyille kurssimestarille.